

Micha 2
1e Advent, viering maaltijd van de Heer
PG de Hoeksteen
Ds. Hanneke Ouwerkerk

Gemeente van Christus,

Dat al wie hopen op U, niet worden beschaamd. Deze woorden uit psalm 25 tekenen al eeuwenlang de eerste zondag van Advent. *Dat al wie hopen op U, niet worden beschaamd.*

Daarin oefenen wij ons deze weken. In hoop, en verwachting op Christus, licht van de wereld. Uitgerekend de profeet Micha gaat ons daarin voor. De scherpe, felle profeet. Door de nacht van de tijd brengt hij Godswoorden ter sprake, die licht doen doorbreken. Deze Adventsweken laten wij ons leiden door deze profeet, die als geen ander met beide benen in de modder van het leven staat. En als geen ander de hoop wekt op God en zijn toekomst.

Micha 2 is een weerbarstig hoofdstuk. Micha zelf is aan het woord, en even verderop ook andere profeten die in het spoor van Micha verder zijn gaan profeteren. Maar ook valse profeten, die de boel sussen, en van vrede spreken, terwijl er geen vrede is. Maar tot slot wordt iedereen tot zwijgen gebracht. En dan spreekt alleen nog God de Heer. Als herder en koning.

Micha - wie is als God?

In profetische woede spuwt Micha zijn woorden uit tegen de leiders van het volk Israel. Mannen die in de nacht op hun luxe bedden kwaad bedenken, om dat in de ochtend tot uitvoer te brengen. Ze hebben een godsmacht, dat betekent, het zijn machtige mensen; ze doen wat ze willen. En niet aan hun vijand, maar aan hun eigen volk.

Zo op het oog doen ze geen dingen die tegen de wet zijn. Je zou bijna kunnen zeggen dat ze er recht op hebben. Ze nemen wat hen toekomt, en rechtvaardigen dat voor zichzelf. Maar de marges worden steeds nauwer, en de ruimte voor de arbeiders wordt steeds kleiner. Alles wordt hen afgenomen. Het meest fundamentele voor een familie, een volk, dat roven de leiders. Akkers en huizen en menskracht.

De hele samenleving was gestoeld op die structuur. God had het land verdeeld, ieder had recht op zijn eigen erfdeel, waardoor het voortbestaan van een familie verzekerd was. Een vader zorgde voor zijn gezin, een zoon voor zijn ouders, een kind voor zijn grootouders. Er was een waarborg in de verdeling van het land, ieder had recht op zijn eigen deel om te bebouwen en te bewerken.

Maar de leiders trekken andere lijnen, en elk erfdeel wordt opgeëist en geroofd. Consequentie? Heel de samenleving zakt in elkaar. Veel families kunnen niet meer bebouwen, en dus niet meer eten, en worden in hun voortbestaan bedreigd. Noodgedwongen moesten velen zich als slaaf verkopen.

Je voelt wel iets aan van hoe ontwrichtend en vals deze manier van politiek bedrijven is. Als je leeft alsof de aarde niet van God is, maar van ons.

Ergens is dat de kernvraag die onder de dramatische behandeling van vluchtelingen ligt, en onder de klimaatcrisis. De aarde is van God, en al wat daarin is, zingen we dan. Maar wat betekent dat in dit verband? Dat wij ruimte kunnen claimen? Is een land van ons, of hebben we het ontvangen om samen te leven?

Niet om de politieke beslissingen die genomen moeten worden, simpel af te doen. Ik geef het je te doen, om hier beleid in te maken. Maar zijn wij ons bewust van de vragen die een vluchteling aan ons stelt, en de verantwoordelijkheid die ons met de aarde gegeven is?

Iets daarvan brengt Micha aan het licht. Het eerste fragment van Micha 2 wordt wel een dodenklacht genoemd. Het 'wee' is de aanhef van een rouwklacht zoals die aangeheven wordt bij de dood van een mens. Het leven van die kliek, de leiders die hun volk verdrukken, dat is geen leven! Het is doods, en zaait verderf en oogst onrecht.

In beelden van de akkerbouw profeteert Micha in naam van de Heer, dat zij een kwade tijd zullen ingaan. Een kwaad zal over hen komen, waaruit ze hun hals niet kunnen terugtrekken. Als een juk zullen zij hetzelfde onrecht moeten dragen dat zij nu anderen aandoen.

Een ijzersterk beeld. Niet voor mij misschien, in mijn gewone, alledaagse leven, niet voor wie goed opkomt voor zichzelf, en zijn weg wel vindt in het leven. Niet voor de leiders van Israel, en voor de valse profeten. Zever niet zo Micha, roepen ze hem toe. Zever niet zo, zeveraar die je bent.

Maar wel een ijzersterk beeld voor de vele vrouwen die tijdens een burgeroorlog veelvuldig verkracht worden door soldaten. Voor het kind dat gedwongen kindsoldaat wordt en zijn eigen vader moest doden. Voor de mannen en vrouwen die hun spaargeld neerlegden om naar een beter land te gaan, en stikten in een koelwagen.

Voor hen en voor die vele, vele mensen die het juk dragen dat een ander hen oplegt, voor jou als je verpletterd wordt door een ander, misbruikt, of uitgebuit, voor die allen danken wij God dat er profeten zijn die de duistere dingen aan het licht brengen. En in Godsnaam zeggen dat er een omkering zal zijn. Het juk dat je draagt, zal op een dag op je onderdrukker terecht komen.

Een spiegelstraf, wordt dat wel genoemd. Wat je zaait, zul je op enig moment oogsten.

Stilte...

Tenzij. Tenzij de dodenklacht je wakker schudt uit je doodsheid.

In het aangezegde 'wee u!' ligt altijd de mogelijkheid tot inkeer. Goddank zijn er profeten, die ons in Godsnaam ontmaskeren, en een weg openen tot terugkeer, tot inkeer. De profetie is altijd gericht op het goede van God. In de vurigheid en de woede, ligt tegelijk een diep verlangen naar gerechtigheid, en waarheid.

De stem van de profeet en de stem van God vallen hier ook samen. Hun hartstocht drijft hen tot scherpe woorden, om wakker te schudden die kerels die in de nacht bedenken hoe ze in de ochtend nog meer geld bijeen kunnen schrapen.

Ik denk aan wie de verdrukking kent, soms veel dichterbij dan je zelf vermoedt. En wat een kracht er ligt in de profetenwoorden. Die juist midden in de verdrukking klinken. Het 'wee u' klinkt tegen hen die zich onaantastbaar wanen. Maar juist de profeet houdt de hoop levend, dat het wee zijn uitwerking niet zal missen. Daarom horen wij deze woorden, juist voor hen die stemmeloos zijn. En bij deze profetenwoorden voegen zich de klanken van psalm 25.

Dat al wie hopen op U, niet worden beschaamd.

De Doorbreker

En dan opent zich de nacht. Als bij de oervloed, waar duisternis en chaos is. God spreekt van licht, en er is licht. Als in de kerstnacht, waar de hopeloosheid van Romeinse onderdrukking doorbroken wordt door een engel, lichtstraal van God, die van Christus verhaalt, licht van de wereld.

Zo breekt God door de nacht van onrecht heen.

Micha en zijn broeders zijn vooruitgezonden. Herauten van God, die de weg bereiden. En dan spreekt Hij zelf. God de Heer. Als een goddelijke uitbarsting van troostende, kritische, helende woorden van de andere kant.

Als alles gezegd en gedaan is, dan is daar alleen nog het spreken van God, dat ons boven alles uit tilt.

God breekt door de dingen heen. Hij is als de dag die niet te stuiten is. In dit immense heelal, waar wij maar een stofje zijn, een flard, daarin verschijnt God aan ons. Steeds opnieuw, en breekt door de kwade machten heen, om zijn goede macht te brengen. En in de Doorbreker herkennen wij de Messias; Gods gezant op aarde en in de hemel.

Als koning zal Hij komen, en de aarde richten in recht en gerechtigheid. Geen macht kan Hem stuiten, want Hij is de Doorbreker.

Voor al de stemmelozen, en de bange mensen, en de hopelozen en de bedroefden. Voor al die mensen, voor jou en mij hier bijeen, verheft God zijn stem.
Ik zal jullie verzamelen en bijeenbrengen!

Met weidse armgebaren verzamelt God zijn volk als een kudde bij zich. Het is verbeeld in het bloemstuk van deze zondag. Kinderen van Abraham, kinderen uit de heidenen, overal vandaan verzamelt God. Het zal gonzen van de mensen.

Een woord boven de dingen uit, waarvan wij de contouren slechts zien, en nog niet de voltooiing. Maar zo spreekt de Heer! En iedereen zwijgt, in stil ontzag.

Iets daarvan wordt zichtbaar als wij verzameld zijn als gemeente, en onze handen openen om brood te ontvangen.

Het is als een spiegel; wij allen leven van wat God geeft. Laat het niet dat zo zijn dat ik een ander zijn brood ontnem.

En als een belofte: zo verzamelt God over de aarde vandaan, zodat het zal gonzen van de mensen. Die samen de maaltijd delen, met God als gastheer.

In het Christuskind doorbreekt God zelf de nacht, met zijn licht. Dat verkondigt de profeet ons, en uit die hoop leeft de kerk. De hoop dat de dingen ten goede zullen keren, omdat God een weg baant door de tijd, door ons leven.

Dat al wie hopen op U, niet worden beschaamd.

Amen